

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

Amplissimo Viro P. Pavlo Arigono, Religiossimi Senatvs Mediolanensis
Præsidi, M. Antonius Cucchus S. P. D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

AMPLISSIMO VIRO
P. PAVLO ARIGONO, RELI-
GIOSISSIMI SENATVS

*Mediolanensis Praesidi, M. Antonius
Cucchus S. P. D.*

Vita quidem sunt studia, quæ si di-
ligenter excolueris, magno mortali
bus adiumento esse possis, & ma-
gnam cum fructu fecundo laudem
consequi: sed ubi omnia contuleris,
& inter se comparaueris, nullam me-
herde præstantiorem gloriam, & orbi terrarum uti-
liorem iudicabis, quàm eam, quæ literarum monumen-
tis, ad rem literariam adiuuandam atque augendam,
edendis acquiritur. hæc enim non cum authore suo
unà, ut alijs accidit, interire solent, sed perpetua, & im-
mortalia sunt, perpetuoque profunt. Verùm, si qua
ex literarijs monumentis utilitas (quæ maxima est)
percipitur, ea proculdubio communi omnium con-
sensu ceteras omnes utilitates uincit, longoque inter-
uallo superat, quæ ex præceptis ad iustitiam pertinen-
tibus, id est, quæ ex Pontificij Cæsareique iuris disci-
plina hauritur. nam, ut omittam quòd nullum tem-
pus, nullusque locus uacare iustitia debeat, quãdoqui-
dem etiam inter piratas & latrones sine iustitia socie-
tas stabilis ulla esse non potest, & ne ipsi quidem infe-
ri huius diuini muneris expertes sunt, legesque suas
(ut Poëtæ haud absurdè fabulantur) Rhadamanto iu-

Aa ij

EPISTOLA

dice integrè custodiunt: id certè prætereundum non est, latissimam illam societatem hominum, & uitæ cõmunitatem nulla alia re magis, quàm iustitia conseruari, nec ulla nos alia re propiùs ad Deum immortalem accedere. Hinc qui iuris scientiam egregiè tenuerunt, qui Iurisconsulti appellantur, apud omnes populos, gentes, nationes, & Reges magno semper in honore habiti fuerunt, primæque dignitatum fastigia consequuti sunt. At, si quo tempore suus Iurisconsultis habitus est honor, nunc profectò maximus habetur, cum eos supremis, præsertim Ecclesiasticis, apicibus ornari uideamus, & cum PII Quarti Summi Pontificis, maximè quidem Pij, admirabili prouidentia, & singulari liberalitate, nullis non honoribus, nullisque præmijs dignos censeret quotidie experiamur: cumque felicissimi Regis nostri PHILIPPI munificentia, illustriùmque Patrum consilio, in quorum fide & prudentia Rex Maximus meritò conquiescit, optimos, integerrimosque Iurisconsultos minimè hoc ambientes ad solam integritatis & magnæ in iure prudentiæ famam, cernamus à fori strepitibus, & gymnasiolorum laboribus, aliisque inferioribus sedibus ad supremam illam curiam, cui tu magna cum laude præes, & mox à Curia ad nobiles illustrèsque Præfecturas, & summa rerum gubernacula extolli, & alios post lōga peracta stipendia magnis honoribus, optimisque præmijs auctos, tamque emeritos in patriam dimitti. Eò factum est Præses amplissime, ut ego qui me hominè esse meminero, id est, ad hominum utilitates tuendas atque augendas obligatum, item Iurisconsultum, id est, scientiæ

DEDICATORIA.

entia illius, quæ omnium generi humano utilissima est, cultorem, his stimulis impulsus non quiescendum mihi proposuerim, quoad aliquod literarium monumentum ad publicam (ut mihi uideatur) utilitatem laborauerim, hocque potissimum literarium genus elegerim, in quo labores meos locare, quod plurimum utile mortalibus iudicarem. Itaque hunc INSTITUTIONVM libellum ad scientiam Pontificij iuris facilius addiscendam, quam maxima potui diligentia, & studio, (dij faxint, ut etiam fortunato) decem ab hinc annis elucubraui. Magnum quidem opus me aggressum intelligo, & quod humeris meis impar fortasse quispiam dixerit, cum Iurisconsulti maximo rerum usu præstantis singularique doctrina præcellentis, cuiusmodi illi Trium uiri fuerunt, qui IVSTINIANO Cæsari INSTITUTIONES Iuris Ciuilis composuerunt, hæc farcina uideatur, non Iurisconsulti ferè adolescentis, qualis tunc eram, cum huic operi manum admouerem: uerum id æstimandum est, nihil esse tam arduum, & difficile, quod (modo uelis) non studio & labore consequaris: ualet enim ingenium, ubi intenderis, & mediocribus hominibus tentata interdum non infeliciter euenisse cõperimus, quæ tamen sublimiores uiros deterere poterunt: cuius rei hæc ratio fortè reddi potest, quod tenuioris fortunæ homines, uel gloriolæ cuiusdã desiderio, uel quò sibi ad dignitates & honores aditum faciliorem aperiant, nullum laborem recusant: nec ignoramus ex his, qui nunc summa tenent, plerosque per illustria facta ad eos gradus euectos esse: quo patet, ab egregijs operibus faciendis, nec etiã obscuros ho-

mines summoueri: quanquã me ad hoc, quicquid est operis, faciũdum impulit publicę utilitatıs desiderium, non glorię, aut honorum ambitio. Adde, quod nos hoc libello non leges scribemus, ut sunt illę Cæsareę constitutiones, sed iuuenibus hoc iure instituẽdis nuda solũm precepta tradimus: quę si minũs illam phrasim redolebunt, quę perennem gloriã auctori afferre possit, at spero non omni fructu carituras, satisq; mihi fecisse uidebor, si pro uirili mea studiosis opem tulerõ: nam si unusquisq; tantum prodesse mortalibus eniteretur, quantum eniti posset, quis dubitet longe meliũs res cessuras? Sed cum non ignorarem, quantum hic libellus inuidię sibi auctoriq; suo conflaturus esset (quotus enim quisq; est, qui hanc rem per Iurisconsultum nouum recte tractatam, etiam opere nondum lecto, uel uix fortẽ etiam conspecto, sibi persuaderi sinat?) ea propter, quod acriores metuebantur inuidię morsus, eõ fortiore patrono libellum egere iudicaui, cuius auctoritatem nouitatis inuidię opponerem. Te igitur, te, inquam, P. PAVLE ARIGONE, Pręses amplissime, ex omnibus unum de legi, in quo mea niti posset salus, nam cum etiam sanctissimus iste Senatus, Italici nominis decus & splendor, tutissimus Iustitię nidus, oppressorumq; asyllum te Pręsidente tantum effulgeat, maiestatemq; suam seruet, quantum unquam, quis uereatur sub tuo clypeo ad solem & puluerem (ut aiunt) prodire? Te igitur, tantquam Deum Tutelarem, uoco, & omnibus uotis precibusq; nuncupo, ut mei huius quantulicunq; fœtus tutelam suscipias, nam etsi considerem te ultrõ etiam inuoca

DEDICATORIA.

inuocatum mihi patrociniū esse impertiturum, ut
soles omnibus, qui sub tua umbra in hoc præsertim
gymnasio TICINENSI degunt, cum tamē id præ-
cipuè numen præsens esse soleat, quod uotis nuncu-
patis uocatur, tumq̃ maximum tutelę pōdus uel in eo
cōsistat, si tuum nomen Operi inscriptum legatur, ad
cuius sonum audacissimo cuiq̃ tela de manibus casur
ra scio, nihil mihi potius fuit, quàm ut illud scriptis
meis præfigerem: quod tu, ut boni equiq̃ consulas, te
etiam atq̃ etiam rogo. Vale. Ex TICINENSI
Academia ix. Calen. Augusti, Anno Salutis no-
stræ M. D. LXIII.

M. ANTONIVS CVCCHVS,
IURISCONSULTVS IV-
RIS CANONICI STV-
diosis S.

*Um tam Iuris Casarei disciplina, quàm cætera ferè omnes
propria quædam habeant principia, ex quibus possint
tyrones ea præcepta haurire, quæ ad interiorē doctrinam
ducant, & quodam modo viam sternant, sola verò iuris
Pontificij scientia hoc commodo careret, non in vtilem rem, nec vobis stu-
diosi ingratam me facturum existimaui, si hoc, quod desiderari videbatur,
ego pro viribus præstitissem: suscepi igitur hoc oneris non grauatè, ut in hoc
enchiridion, succum ex toto Pontificij iuris corpore delectum, tan-
quam in vasculum conferrem. Hoc enim libello collecta inuenietis,
quæ ex pluribus voluminibus Decretorum, & Decretalium Epi-
stolarum, Sexti, Clementinarum & Extrauagantium Constitu-
tionum petenda olim iuuenibus iuris præcepta erant, eaque sic in-
promptu sese offerent, ut singula ferè orationes præceptionibus
& documentis scateant, ut iam non (ut olim) præcepti unius*